VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE

o redovnom sastanku Europskoga vijeća održanom 15. i 16. listopada 2026.

Na temelju Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (*Narodne novine, broj 81/2013*), predsjednik Vlade Republike Hrvatske podnosi Izvješće o redovnom sastanku Europskoga vijeća održanom 15. i 16. listopada 2026. godine.

U prilogu ovog izvješća nalaze se zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na sastanku.

Zagreb, 29. listopada 2026.

Uvod

Na sastanku održanom 15. i 16. listopada 2026. godine, u Bruxellesu, Europsko vijeće (u daljnjem tekstu: EV) usvojilo je zaključke o konkurentnosti, Ukrajini, Moldovi, sljedećem Višegodišnjem financijskom okviru, Bliskom istoku, europskoj obrani i sigurnosti, migracijama, te o proširenju i reformama. Usvojeni su i kraći zaključci o Arktičkoj regiji, Ceuti i Melilli, sigurnijem digitalnom okruženju, konferenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama te o očuvanju međunarodnog prava.

Najveći dio rasprave čelnica i čelnika zauzele su teme konkurentnosti, Višegodišnjeg financijskog okvira, Ukrajine te europske obrane i sigurnosti, migracija i proširenja.

Konkurentnost

EV je održalo opsežnu raspravu o jačanju konkurentnosti i zaštiti jedinstvenog tržišta, strukturiranu u tri tematska bloka: provedba plana „Jedna Europa, jedno tržište", mjere za stabilizaciju cijena energije i rješavanje globalnih makroekonomskih neravnoteža.

U okviru prvog bloka, u nazočnosti predsjednice Europskoga parlamenta Roberte Metsole, raspravljen je napredak u **provedbi plana „Jedna Europa, jedno tržište"**, koji je usuglašen na neformalnom sastanku čelnika država ili vlada država članica Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) u veljači te operacionaliziran na sastanku EV-a u ožujku ove godine. Dosadašnji tijek provedbe ocijenjen je pozitivnim s obzirom na to da je postignut dogovor o trinaest zakonodavnih dosjea, dok rad na ostalima kontinuirano napreduje. Ključan iskorak ostvaren je u paketu propisa o energetskim mrežama, u vezi s europskim digitalnim novčanikom za poduzeća te s digitalnim eurom. Posebno je naglašen uspjeh postignut dogovorom o paketu za integraciju tržišta i nadzor, koji čini temeljni stup Unije štednje i ulaganja. Članovi EV-a založili su se za ubrzanje pregovora o ključnim inicijativama do kraja 2026. godine, uključujući 28. režim za trgovačka društva (tzv. „EU Inc."), Akt o ubrzanju industrijske proizvodnje (*Industrial Accelerator Act*), paket za europske energetske mreže te pripadajuće pakete pojednostavnjenja (omnibus) u digitalnom, okolišnom i automobilskom sektoru. Čelnice i čelnici su pozvali Europsku komisiju (u daljnjem tekstu: EK) da žurno identificira i procesuira ostale prioritetne inicijative vezane za provedbu plana „Jedna Europa, jedno tržište". Složili su se da svi ključni dosjei trebaju biti dovršeni do kraja 2026. godine kako bi se omogućilo nesmetano definiranje prioriteta za 2027. godinu te intenzivnija mobilizacija privatnih i javnih ulaganja integracijom financijskih tržišta.

Drugi stup rasprave o konkurentnosti bio je posvećen **energetskoj situaciji i cjenovnim pritiscima** koji, pod izravnim utjecajem geopolitičkih okolnosti na Bliskom istoku odnosno Zaljevu, i dalje narušavaju stabilnost europskoga tržišta energije i goriva. EU i dalje u znatnoj mjeri ovisi o fosilnim gorivima, što nalaže ulaganja u proizvodnju iz vlastitih izvora energije, uključujući nuklearnu energiju, kako bi se ostvario cilj energetske neovisnosti. S obzirom na to da države članice imaju različite energetske strukture, istaknuto je da to uzrokuje i razlike u

cijenama energije na tržištu, zbog čega ne postoji jedinstveno rješenje za smanjenje cijena energije.

Čelnice i čelnici su se u raspravi djelomično usredotočili na kratkoročne mjere, no poglavito na srednjoročna i dugoročna strukturna pitanja, među kojima su se posebno izdvojili sustav ETS-a (razina cijene ugljika, uloga u ostvarivanju klimatske i energetske tranzicije EU-a, učinci odgode primjene) te način formiranja cijena električne energije na europskom tržištu.

Kao reakcija na nestabilnost globalnog tržišta, donesena je odluka o puštanju u promet dodatnih barela nafte radi stabilizacije cijena. Predsjednica EK Ursula von der Leyen predstavila je **prve interventne korake usmjerene na ublažavanje skokova cijena**, uključujući odgodu određenih obveza iz Uredbe o metanu te produljenje privremenog okvira državnih potpora za najizloženije industrijske sektore. Velik broj država članica pruža potporu ranjivim kućanstvima i poduzećima, uz svijest da mjere moraju ostati privremene, prilagođene i ciljane, uz zaštitu fiskalne stabilnosti kako bi se izbjegle implikacije za Pakt o stabilnosti i rastu. Predsjednica EK predložila je plan za razvoj kratkoročnog okvira za optimizaciju kapaciteta i učinkovitosti europskih rafinerija te poticanje dobrovoljnog objedinjavanja potražnje za energijom na razini Unije, što su čelnice i čelnici pozdravili. Najavljeno je i pokretanje strateškog dijaloga s rafinerijama, relevantnog i za obrambeni sektor. Istodobno se već vodi dijalog s tržišnim operaterima i provodi objedinjavanje potražnje – model koji se pokazao uspješnim kod vodika i kritičnih sirovina, a koji se sada uvodi i za plin. Razine popunjenosti skladišta plina se razlikuju, te je otvoreno i pitanje uspostave strateških rezervi plina. S obzirom na to da je cijena energije jedan od najvećih političkih i ekonomskih izazova, čelnice i čelnici zatražili su od EK **pripremu daljnjih, sveobuhvatnijih mjera za ograničavanje cijena energije**. Složili su se da ubrzanje energetske tranzicije ostaje jedini dugoročni jamac smanjenja ovisnosti o nestabilnim tržištima fosilnih goriva, jačanja strateške autonomije EU-a i snižavanja cijena energenata. Za smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima, uz ulaganja u diversifikaciju izvora energije i elektrifikaciju, ključnima su ocijenjeni interkonektori i mreže, te je istaknuta važnost paketa propisa o energetskim mrežama. Spomenuta je i važnost zaštite kritične energetske infrastrukture od ruske flote u sjeni, kao i utjecaja trećih država. Vezano za reviziju sustava trgovanja emisijskim jedinicama (ETS), postignut je konsenzus o važnosti osiguravanja predvidljivog i transparentnog tržišta ugljika s ciljem dostizanja klimatskih ciljeva s jedne strane i zaštite konkurentnosti europske industrije s druge strane.

Treći blok rasprave obuhvatio je pitanje **globalnih makroekonomskih neravnoteža**, nastavno na smjernice usvojene na lipanjskom sastanku EV-a, **s primarnim fokusom na gospodarske odnose s Kinom**, s kojom EU bilježi strukturni deficit veći od milijardu eura dnevno. Čelnice i čelnici potvrdili su potporu strategiji dogovorenoj na lipanjskom sastanku EV-a (koja se ne odnosi na samo jednu zemlju), koja počiva na dvama elementima: intenziviranju dijaloga te istovremenom jačanju instrumenata za zaštitu gospodarskih interesa EU-a.

Konkretni rezultati ostvareni su tijekom službenog posjeta povjerenika EK Maroša Šefčoviča Kini, neposredno prije listopadskog sastanka EV-a, kada je postignut sporazum o stabilizaciji trgovinskih odnosa. Kina se obvezala da će u iduće četiri godine prepoloviti, odnosno smanjiti za više od 50 posto, očekivani izvoz hibridnih i *plug-in* hibridnih vozila na tržište EU-a. Time

se izravno štiti stabilnost europske automobilske industrije i zadržavaju deseci tisuća radnih mjesta. Kina je pristala i na smanjenje carina na uvoz europskih proizvoda – poglavito automobilskih dijelova, maslinova ulja i obuće – u ukupnoj vrijednosti od oko 4 milijarde eura, što europskim izvoznicima donosi izravnu uštedu od najmanje 225 milijuna eura. U okviru postignutog dogovora, Kina je prihvatila uspostavu ubrzanog administrativnog postupka, takozvanog „zelenog kanala", za izdavanje izvoznih dozvola za kritične sirovine namijenjene EU-u, čime se rješava problem dosadašnjih restrikcija u opskrbi europskih proizvodnih lanaca. Postignuti dogovor ključan je prvi korak u postupnom uravnoteženju robne razmjene i zaštiti gospodarskih interesa EU-a i država članica.

Čelnice i čelnici podržali su nastavak dijaloga uz očekivanje da nastavi donositi konkretne rezultate. Očekuju poduzimanje daljnjih mjera kako bi EU u slučaju daljnje proizvoljne primjene nepoštenih trgovinskih praksi bio sposoban ubrzano primijeniti instrumente trgovinske zaštite. Izrazili su očekivanje da te mjere budu usmjerene na izrazito osjetljive gospodarske sektore kao što su automobilska i kemijska industrija, ferolegure, robotika, umjetna inteligencija, solarna energija, energija vjetra te razvoj novih lijekova. Od EK do kraja godine očekuju da predstavi prijedlog takvog ubrzanog mehanizma. Ujedno su istaknuli važnost stroge uzajamnosti kada je riječ o pristupu tržištu, što znači da bi kineska poduzeća u Europi trebala poslovati pod jednakim uvjetima kakve europske tvrtke imaju u Kini, uključujući pravila o ulaganjima i prijenosu tehnologije. Usporedo s time, čelnice i čelnici su se založili za strože provjere izravnih stranih ulaganja te jačanje strateške autonomije EU-a i diversifikaciju opskrbe, s posebnim naglaskom na smanjenje ovisnosti o kineskim dobavljačima kritičnih proizvoda i tehnologija, poput magneta, rijetkih zemnih elemenata, farmaceutskih proizvoda i umjetne inteligencije. EU također treba nastaviti surađivati s partnerima na razvoju alternativnih lanaca opskrbe.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković potvrdio je važnost ostvarenja zadanih ciljeva u sklopu plana „Jedna Europa, jedno tržište", pritom naglasivši da brzina donošenja odluka ne smije ugroziti stabilnost gospodarstva ni kvalitetu propisa. Kao poseban prioritet izdvojio je hitno suzbijanje neopravdanih teritorijalnih ograničenja opskrbe. Podržao je uspostavu 28. režima za trgovačka društva koji olakšava pristup kapitalu inovativnim poduzećima i start-upovima, istaknuvši da se otvorena pitanja trebaju riješiti na odgovarajući način.

U pogledu cijena energije, predsjednik Vlade založio se za uspostavu ravnoteže između ubrzanja energetske tranzicije i osiguravanja pristupačnih cijena energenata za građane i gospodarstvo. Energetska politika na razini Unije mora ostati realistična, tehnološki neutralna i prilagođena specifičnim nacionalnim okolnostima pojedinih država članica. Istaknuo je strateški doprinos Hrvatske sigurnosti opskrbe srednje i jugoistočne Europe putem infrastrukture plutajućeg LNG terminala na Krku te mreže naftovoda JANAF-a, posebno u prijelaznoj fazi energetske tranzicije. U pogledu sustava trgovanja emisijama (ETS), ključno je očuvanje načela solidarnosti putem Modernizacijskog fonda te osiguranje stabilne i predvidljive cijene ugljika radi sigurnosti industrijskih ulaganja.

Predsjednik Vlade upozorio je kako strukturni viškovi i trgovinske politike pojedinih trećih zemalja predstavljaju izravan rizik za EU i države članice. Ukazao je na izrazitu osjetljivost na

preusmjeravanje trgovinskih tokova i prelijevanje proizvodnih viškova na unutarnje tržište EU-a, što ugrožava robni izvoz, prerađivačku industriju i turizam. Podržao je diplomatski dijalog i jačanje instrumenata trgovinske zaštite EU-a. Pozvao je na nastavak dijaloga s Kinom, posebno o kritičnim sirovinama, imajući na umu njihovu važnost za provedbu zelene tranzicije. Naglasio je da mjere trgovinske zaštite i uvođenje europske preferencije moraju biti ciljani i razmjerni kako se ne bi stvorili nenamjerni dodatni troškovi za domaće proizvođače koji ovise o uvoznim komponentama.

Višegodišnji financijski okvir od 2028. do 2034.

Nakon što je Vijeće za opće poslove 16. lipnja o. g. postiglo dogovor o djelomičnom općem pristupu za ključne zakonodavne akte – Uredbu o nacionalnim i regionalnim partnerskim planovima (NRPP), Uredbu o uspostavi Europskog fondu za konkurentnost (ECF) i Uredbu o uspostavi Instrumenta za Globalnu Europu – te Europsko vijeće na sastanku 18. i 19. lipnja raspravilo pregovaračku kutiju ciparskog predsjedništva Vijećem EU-a, čelnice i čelnici država članica EU-a u listopadu su se fokusirali na **revidiranu pregovaračku kutiju** koju je irsko predsjedništvo Vijećem EU-a (IE PRES) predstavilo 10. listopada 2026. Revidirana pregovaračka kutija rezultat je intenzivnih tromjesečnih pregovora irskog predsjedništva s državama članicama, te se oslanja na rad prethodnih predsjedništava, ciparskog i danskog.

Revidirana pregovaračka kutija predlaže uštede od 141 milijarde eura u stalnim cijenama iz 2025., što predstavlja smanjenje inicijalnog prijedloga EK za 8%, čime se ukupni volumen proračuna postavlja na 1,16 % bruto nacionalnog dohotka (BND-a) EU-a. Unutar **prve proračunske omotnice**, koja obuhvaća ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu, ribarstvo te ruralne zajednice, irsko predsjedništvo je uvažilo zahtjeve većine država članica, napose skupine „Prijatelji kohezije", koje su inzistirale na zaštiti ovih temeljnih ugovornih politika. Predložen je iznos od približno 914 milijardi eura, što je povećanje od 11% u odnosu na aktualni Višegodišnji financijski okvir (u daljnjem tekstu: VFO), ali i ušteda od oko 3% u usporedbi s prijedlogom EK.

Značajne promjene predložene su i u preostalim segmentima proračuna. U **drugom stupu** VFO-a, koji je usmjeren na konkurentnost, istraživanje, inovacije te sigurnost i obranu, irsko predsjedništvo je predvidjelo omotnicu od 456 milijardi eura. Navedeni iznos predstavlja rast od čak 106% u odnosu na aktualni VFO, ali i uštedu od približno 13% u odnosu na prijedlog EK, čime se odgovorilo na zahtjeve tzv. štedljivih država članica koje zagovaraju pojačana ulaganja u modernizaciju europskoga gospodarstva, prosperitet i otvaranje radnih mjesta.

Treći stup novoga VFO-a, namijenjen jačanju geopolitičkog utjecaja i vanjskog djelovanja Unije u svijetu, postavljen je na približno 157 milijardi eura, što donosi povećanje od 31% prema aktualnom VFO-u te uštedu od oko 17% u odnosu na prijedlog EK. Naposljetku, za **četvrti stup**, koji se tiče administrativnih troškova i upravljanje institucijama, predviđeno je približno 95 milijardi eura, što je 12% više u odnosu na aktualni VFO, no ujedno i 8,8% manje od inicijalnog prijedloga EK.

Kada je riječ o **sustavu novih vlastitih sredstava**, pregovaračka kutija irskog predsjedništva predlaže paket usmjeren na osiguravanje stabilnog priljeva od 55 milijardi eura godišnje.

Unutar predloženog paketa novih vlastitih sredstava (CBAM, ETS, e-otpad, CORE i TEDOR) predložene su dvije značajne promjene. Prva se odnosi na Mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama (CBAM), odnosno podizanja stope izdvajanja sa 75% na 90% prihoda u proračun EU-a. Tim prijedlogom je IE PRES odgovorio na preferencije većine država članica EU-a te ujedno ojačao prihodovnu stranu novog VFO-a, što je jedan od ključnih preduvjeta za postizanje konačnog dogovora o novom VFO-u. Druga se promjena odnosi na sustav trgovanja emisijama (ETS), pri čemu je predložen model postupnog uvođenja tog izvora prihoda tijekom sedmogodišnjeg proračunskog razdoblja. Time se odgovorilo na opravdanu zabrinutost onih država članica EU-a koje su najviše pogođene energetskom tranzicijom. Postupno uvođenje prihoda od ETS-a ima za cilj ublažiti i otkloniti zabrinutosti zbog potencijalnih regresivnih učinaka inicijalnog prijedloga EK za ETS i time otvara prostor za postizanje kompromisnog rješenja koje će biti politički i proračunski prihvatljivo svim državama članicama EU-a.

U raspravi je većina čelnica i čelnika apelirala na postizanje dogovora o novom VFO-u do kraja 2026. Stajališta su ostala podijeljena o predloženom smanjenju ukupne omotnice proračuna i raspodjeli po stupovima. Dok su se neto uplatitelji zalagali za dodatne rezove, „Prijatelji kohezije“ nastavili su braniti očuvanje „tradicionalnih“ politika (kohezija, poljoprivreda i ribarstvo), pri čemu nisu dovodili u pitanje nove prioritete poput ulaganja u konkurentnost, sigurnost i obranu, te istraživanje i razvoj, uvažavajući da su ta ulaganja ključna za ostvarenje strateške autonomije Unije.

Kada je riječ o prihodovnoj strani proračuna, čelnice i čelnici raspravljali su o prihvatljivosti pojedinih instrumenata, pri čemu se dio njih založio za dodatnu razradu stupnjevitog uvođenja sustava trgovanja emisijama. Od predloženih novih izvora vlastitih sredstava CBAM i ETS, te dijelom CORE, dobivaju najveću političku potporu, dok se prihodi od poreza na duhan smatraju nerazmjernima i administrativno zahtjevnijima za provedbu. Dio je podržao i razmatranje prijedloga Europskog parlamenta o novim izvorima vlastitih sredstava, posebno poreza na digitalne usluge, kripto-imovinu, te prihoda od igara na sreću. U raspravi se otvorilo i pitanje mogućih dodatnih prihoda od nacionalnih aukcija radijskih frekvencija za 5G i 6G kojim bi se izravno financirala telekomunikacijska i tehnološka infrastruktura Europe, bez potrebe za dodatnim izravnim izdvajanjima država članica EU-a. Rasprava o novom VFO-u nastavit će se na izvanrednom sastanku EV-a u studenom te redovnom sastanku EV-a u prosincu o. g. U ovoj fazi pregovora predsjednik EV-a preuzima vodeću ulogu u usmjeravanju procesa, odnosno u pripremi nove verzije pregovaračke kutije, s ciljem definiranja mogućeg kompromisnog prijedloga.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković zahvalio je irskom predsjedništvu na revidiranoj pregovaračkoj kutiji. Zatražio je da Kohezijska politika i Zajednička poljoprivredna i ribarstvena politika u novom VFO-u ostanu barem na razini aktualnog, odnosno čine najmanje 40% ukupnog VFO-a. Istaknuo je važnost stabilne tranzicije regija koje prelaze u višu kategoriju razvijenosti te se u tom kontekstu založio da se stopa sufinanciranja sredstvima EU-a ne smanji za više od 10%. Ključnim je ocijenio i zadržavanje pravila opoziva sredstava. Prijedlog da 25% nacionalnih alokacija ostane neprogramirano Hrvatska smatra previsokim te se zalaže za smanjenje na 10-15%. Kada je riječ o Europskom fondu za konkurentnost (ECF),

Hrvatska smatra da je potrebno osigurati njegovo korištenje i kvalitetnu dostupnost svim državama članicama EU-a. U sklopu instrumenta Globalna Europa, kao ključne prioritete za Hrvatsku izdvojio je vidljivu pretpristupnu pomoć za zapadni Balkan, provedbu Pakta za Mediteran, vanjski aspekt migracija i nastavak pomoći Ukrajini.

Vezano uz prihodovnu stranu proračuna, predsjednik Vlade istaknuo je da Hrvatska prednost daje doprinosima temeljenima na bruto nacionalnom dohotku (BND), ali ostaje otvorena prema uravnoteženoj kombinaciji doprinosa iz BND-a i predloženih novih vlastitih sredstava. U pogledu instrumenta *NextGenerationEU* (NGEU), istaknuo je potrebu za razmatranjem postupne otplate.

Proširenje i unutarnje reforme EU-a

Čelnice i čelnici održali su stratešku raspravu o proširenju i unutarnjim reformama EU-a. Ova je rasprava ocijenjena ključnom s obzirom da proširenje Unije postaje sve izvjesnije, a pristupni pregovori s nekoliko država kandidatkinja bilježe stalan napredak. EV je stoga naglasilo trajnu važnost proširenja kao geostrateškog ulaganja u mir, sigurnost, stabilnost i blagostanje, te ujedno podsjetilo da, s obzirom na perspektivu daljnjeg proširenja Unije, i buduće države članice i EU moraju biti spremni u trenutku pristupanja.

EK je uoči rasprave (6. listopada) predstavila Komunikaciju pod nazivom „Priprema za širu Uniju", koja donosi revidirane političke smjernice i konkretne reformske mjere kako bi se postupci odlučivanja, proračun i ključne politike EU-a prilagodili budućem proširenju. Okvir reformi za proširenu Uniju EK temelji na pet ključnih stupova: učinkovitije odlučivanje, postupna integracija kandidata prije punopravnog članstva, strože zaštitne mjere i borba protiv demokratskog nazadovanja, prilagodba proračuna i sektorskih politika te okvirni planovi i rokovi za najnaprednije države u procesu.

Čelnice i čelnici ocijenili su doprinos EK korisnim polazištem za daljnje rasprave o pripremama EU-a za proširenje, te se založili da se rasprava o predloženim reformama nastavi na razini EV-a, kao i da se poveže s pregovorima o novom Višegodišnjem financijskom okviru. Podsjetili su ujedno da se proces pristupanja temelji na zaslugama i da zemlje kandidatkinje napreduju u pregovorima o pristupanju na temelju pojedinačnog napretka.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković pozdravio je objavu Komunikacije EK o pripremi za proširenje EU-a, istaknuvši da ključna pravna, institucionalna i proračunska pitanja zahtijevaju daljnju raspravu.

Predsjednik Vlade podsjetio je da je Hrvatska jedna od zemalja koja je kontinuirana zagovornica proširenja, utemeljenog na načelu zasluga svake pojedine zemlje kandidatkinje. Ocijenio je Crnu Goru i Albaniju najnaprednijim kandidatkinjama za članstvo u EU, uz uvjet ispunjavanja zadanih kriterija i provedbe potrebnih reformi. Hrvatska je zauzela konstruktivan pristup te podržala proces pristupnih pregovora Crne Gore, ustupila prijevod pravne stečevine, pomagala na stručnoj razini, a do ove faze procesa dala suglasnost za zatvaranje 21 pregovaračkih poglavlja. Hrvatska je transparentno i kontinuirano komunicirala osam

elemenata u vezi kojih očekuje napredak Crne Gore, a koja su dio vrijednosnog procesa pristupanja EU-u, prije svega u poglavljima 23. (temeljna prava i slobode) i 31. (vanjska, sigurnosna i obrambena politika, uključujući dobrosusjedske odnose). Crnoj Gori je poslana poruka da Hrvatska želi riješiti ova otvorena pitanja te da očekuje stvarne i konkretne pomake. Upravo radi svega navedenog Hrvatska je smatrala potrebnim u zaključcima EV-a ne prejudicirati vremenski okvir dovršetka pregovora te je na inicijativu predsjednika Vlade Plenkovića izmijenjen relevantni dio predloženog teksta.

Predsjednik Vlade istaknuo je da Hrvatska podržava otvaranje novih pregovaračkih klastera s Ukrajinom i Moldovom, pozdravlja njihovu posvećenost reformama te smatra da daljnji napredak treba ostati utemeljen na individualnim zaslugama. Založio se za revitalizaciju europskog puta država zapadnog Balkana koje trenutačno zaostaju u pristupnom procesu. U tom kontekstu, naglasio je da će Hrvatska nastaviti ustrajno podupirati Bosnu i Hercegovinu u provedbi ključnih reformi potrebnih za formalno pokretanje pregovora. Osvrnuvši se na opće izbore održane u BiH, ukazao je na iznimnu važnost činjenice da hrvatski narod ponovno ima svog legitimnog predstavnika u Predsjedništvu BiH, upozorivši ujedno da taj pozitivan ishod ne umanjuje potrebu za cjelovitom izbornom reformom. Postizanje pravednog izbornog rješenja ostaje ključni preduvjet za dugoročnu stabilnost BiH te osiguranje trajne ravnopravnosti i legitimne zastupljenosti Hrvata kao konstitutivnog naroda na svim razinama vlasti.

Ukrajina

Rasprava o Ukrajini vođena je u zatvorenom formatu. Na prvom je dijelu sudjelovao i ukrajinski predsjednik Volodimir Zelenski. Predsjednik Zelenski naglasio je da se EU nije raspala niti pokleknula pred strahom, te da je njezina odlučnost ključna brana protiv daljnjeg širenja ruske agresije na ostatak kontinenta. Putin želi uništiti međunarodni poredak utemeljen na pravilima, a ne samo pojedinačnu državu, jer mu je cilj vladati doživotno i ratovati bez ikakvih ograničenja. On koristi naftu i plin kako bi potkupio svijet, dok istovremeno uništava gradove i pali sela pod lažnim izgovorima. Zbog toga su EU, njezino jedinstvo i svaka neovisna država njegova izravna meta. Putin ne podnosi demokratski svijet i sve ono što se u Europi izgradilo nakon 1985. godine. Ako on pobijedi, mir i stabilnost na cijelom kontinentu jednostavno će nestati. Iako unutar europskih demokracija postoje političke razlike i nesuglasice, sve nacije dijele isti cilj – sigurnosni sustav koji doista funkcionira. Zelenski je stoga poručio da, zaustavljanjem Putina, Ukrajina ne brani samo sebe, već osigurava mir i stabilnost za cijelu Europu kako se ovaj rat ne bi prenio na buduće generacije. Zatražio je dodatnih 70 milijardi eura pomoći za sljedeću proračunsku godinu, namijenjenih jačanju protuzračne obrane, povećanju proizvodnje bespilotnih letjelica te razvoju zajedničkog europskog programa za proizvodnju cjenovno pristupačnijih balističkih projektila koji se mogu tehnološki nadograđivati, uz razmjenu tehnologije među saveznicima. Ponovno je istaknuo težnju Ukrajine za članstvom u EU-u te pozvao na nastavak suradnje, razmjenu obavještajnih podataka i jačanje tehnološke neovisnosti kako bi Europa ostala otporna na sadašnje i buduće prijetnje.

U raspravi čelnica i čelnika istaknuta je važnost očuvanja europskog jedinstva i nastavka pružanja političke, vojne i financijske pomoći Ukrajini kako bi se očuvala njezina suverenost i teritorijalna cjelovitost, osobito u uvjetima intenziviranih ruskih napada na civile i civilnu infrastrukturu. U takvim okolnostima važno je zadržati i snažan pritisak na Rusiju, uključujući novim paketom sankcija. Jedno od središnjih pitanja odnosilo se na financijske potrebe Ukrajine u 2027. godini. Članovi EV-a su zatražili od EK da pripremi konkretne opcije za daljnje financiranje Ukrajine te se očekuje da će čelnici o tom pitanju ponovno raspravljati tijekom sljedećih nekoliko mjeseci. Čelnice i čelnici također su pozvali na ulaganje daljnjih napora u pružanju vojne potpore Ukrajini te je u tom smislu pozdravljen dogovor o oslobađanju 6,6 milijardi eura u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći. Pozdravljen je i napredak postignut u obrambeno-industrijskoj suradnji između EU-a i Ukrajine, uključujući uspostavu Integrirane protubalističke raketne koalicije.

Čelnice i čelnici također su pozvali na brzu i učinkovitu provedbu mjera koje se odnose na bivše ruske borce, kao i mjera za smanjenje ruskih prihoda od energije kroz učinkovitu borbu protiv zaobilaženja sankcija. Istaknuli su važnost suzbijanja operacija ruske flote u sjeni te razbijanja njezinog poslovnog modela. Izraženo je žaljenje zbog odluke Sjedinjenih Američkih Država o privremenom ukidanju sankcija na ruski dizel te naglašena potreba da se spriječi izvoz žitarica preko EU-a koje je Rusija ukrala s privremeno okupiranih ukrajinskih teritorija.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković potvrdio je da strateški cilj ostaje pravedan i trajan mir temeljen na poštivanju suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine. Ukrajina i EU moraju sudjelovati u svim razgovorima i diplomatskim naporima o postizanju mira. Istaknuo je da ruske hibridne aktivnosti i povrede zračnog prostora Unije izravno ugrožavaju europsku sigurnost. Predsjednik Vlade je ukazao na važnost održavanja stabilnog transatlantskog pritiska na Rusiju i provedbe sankcija te je istaknuo kako je za otpor ratnim pritiscima i teškoj zimi ključno nastaviti pružati financijsku pomoć, kao i vojnu pomoć. U tom je smislu pozdravio mobilizaciju 6,6 milijardi eura unutar Europskog instrumenta mirovne pomoći (EPF) te se založio za jaču integraciju europske i ukrajinske obrambene industrije. Potvrdio je da Hrvatska nastavlja slati vojnu pomoć kroz novi doprinos programu PURL i pripremu 17. paketa vojne pomoći. Na političko-humanitarnom planu, najavio je da će Hrvatska u travnju 2027. godine biti domaćin druge međunarodne veteranske konferencije te pozvao na sustavno rješavanje potreba ukrajinskih branitelja unutar EU-a.

Europska sigurnost i obrana

U okruženju u kojem agresija Rusije na Ukrajinu i dalje predstavlja egzistencijalni izazov za Europsku uniju, rasprave o europskoj sigurnosti i obrani te potpore Ukrajini nužno su bile povezane. Više čelnika naglasilo je da je su budućnost Ukrajine i ishod rata usko povezani s budućnošću EU-a, odnosno europske sigurnosti.

Čelnice i čelnici upozorili su na zabrinjavajuće intenziviranje hibridnih napada. Nedavni akti sabotaže te opetovano kršenje zračnog prostora i teritorijalnih voda država članica EU-a dodatno potvrđuju važnost i hitnost odlučnog podizanja obrambene spremnosti cijele Europe.

Čelnice i čelnici najoštrije su osudili nepromišljeno ponašanje Rusije te potvrdili predanost zajedničkoj sigurnosti.

Suočeni s pojačanim hibridnim kampanjama Rusije i drugih neprijateljskih aktera, čelnice i čelnici pozvali su na hitno jačanje otpornosti, podizanje pripravnosti i zaštitu kritične infrastrukture. U tom će procesu države članice EU-a, u potpunosti uvažavajući svoju primarnu nacionalnu odgovornost, maksimalno će iskoristiti sve dostupne instrumente i mehanizme, uključujući i zajedničke europske alate za suzbijanje hibridnih prijetnji. Unija će na ove ugroze odgovoriti odlučno i koordinirano, zbog čega se po hitnom postupku već razmatraju dodatne mjere, uključujući nove restriktivne mehanizme te temeljito preispitivanje i pooštravanje vizne politike za državljane Ruske Federacije. Istovremeno, države članice ubrzavaju rad na svim ključnim područjima, s posebnim naglaskom na donošenje Akcijskog plana za sigurnost bespilotnih letjelica i protudronsku zaštitu, dok će s međunarodnim partnerima nastaviti blisko surađivati na otkrivanju i suzbijanju hibridnih aktivnosti trećih zemalja.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković izrazio je zabrinutost zbog eskalacije ruskih hibridnih aktivnosti koje potkopavaju sigurnost i teritorijalnu cjelovitost EU-a, iskazavši punu solidarnost s pogođenim državama članicama. Naglasio je da se Unija suočava s nizom međusobno povezanih prijetnji koje su dio šire, koordinirane hibridne kampanje, upozorivši da je Rusija, uz istok Europe, iznimno aktivna i na zapadnom Balkanu.

Pozdravivši nalaze prvog Godišnjeg izvješća o obrambenoj spremnosti, istaknuo je da modernizacija obrane zahtijeva usklađivanje ulaganja s transformacijom vojnih struktura i doktrina, pri čemu su pouke iz rata u Ukrajini od ključne važnosti. Naglasio je da povećana nacionalna izdvajanja za obranu moraju biti praćena proračunskim poticajima EU-a i pojednostavljenim zakonodavnim okvirom radi jačanja industrije.

Predsjednik Vlade potvrdio je predanost Hrvatske uklanjanju jednog od najkritičnijih sigurnosnih nedostataka u EU-u u područja dronova i protudronskih sustava. U tom je kontekstu istaknuo da je Hrvatska, u suradnji s Nizozemskom, Litvom, Španjolskom i Danskom, uspješno predstavila europski obrambeni projekt od zajedničkog interesa „DECODER“, s ciljem definiranja zajedničke nabave ovih naprednih sustava. Pružio je i punu potporu jačanju Europske obrambene agencije kako bi se transformirala u adekvatno opremljenu platformu za koordinaciju obrambenih napora. Osvrnuvši se na pregovore o novom Višegodišnjem financijskom okviru, naglasio je važnost kontinuiranog financiranja obrambenih projekata uz snažnije uključivanje novog Europskog fonda za konkurentnost, kao i uključivanja obrambenih i drugih poduzeća iz zemalja poput Hrvatske u projekte financirane iz toga instrumenta.

Migracije

Čelnice i čelnici unije održali su stratešku raspravu o migracijama. Predsjednica EK prethodno je uputila uobičajeno pismo s pregledom učinjenog od lipanjskog sastanka EV-a.

U raspravi su čelnice i čelnici oslovili uobičajene prioritete zajedničke migracijske politike EU-a, uključujući nadzor vanjskih granica, funkcioniranje schengenskog područja, sekundarna kretanja, suradnju s trećim zemljama, faktore privlačenja, vraćanje i inovativna rješenja. U većini ovih pitanja nije bilo velikih odstupanja u pristupu među čelnicima. Čelnice i čelnici također su raspravljali o kompleksnim pitanjima europskog identiteta, raznolikosti društava i integracije migranata.

Čelnice i čelnici složili su se da zajednički pristup EU-a upravljanju migracijama nastavlja donositi vidljive i dosljedne rezultate. EU je ojačao svoje vanjske granice, unaprijedio suradnju među državama članicama te nastavio razvijati partnerstva sa zemljama podrijetla i tranzita. Iako pritisak općenito pada, neka područja Europe i dalje se suočavaju sa značajnim izazovima – prije svega Sredozemlje, gdje krijumčari nastavljaju iskorištavati ranjive ljude, kao i istočne granice, gdje geopolitički protivnici instrumentalizacijom migracija i dalje pokušavaju potkopati europsko jedinstvo.

Čelnice i čelnici podržali su očuvanje i nastavak postignutog napretka provedbom Pakta o azilu i migracijama, uključujući načela solidarnosti i odgovornosti. Raspravili su kontinuirano jačanje upravljanja i zaštite vanjskih granica EU-a, proširenje mandata Frontexa te uspostavu Europskog okvira za hitni odgovor na hibridne prijetnje i neočekivane krize, posebno instrumentalizacije migranata i korištenja migracija kao oružja. Založili su se i za učinkovitiju provedbu postupaka vraćanja, te pozvali na ulaganje dodatnih napora kako bi se ti postupci ujednačili diljem Unije. Naglašena je važnost nastavka rada na vanjskom aspektu migracija jačanjem partnerstava s trećim državama, sprječavanjem nezakonitih migracija i krijumčarenja, učinkovitijem upravljanju granicama partnerskih zemalja te unaprjeđenjem readmisije.

Kada je riječ o događajima u Ceuti ovoga ljeta, čelnice i čelnici podsjetili su da učinkovito upravljanje migracijama zahtijeva stalan oprez, trajnu solidarnost te sposobnost prilagodbe. Situacija na granici Maroka i Španjolske potvrdila je da brzi, iznenadni i masovni priljev migranata može stvoriti snažan pritisak na vanjske granice EU-a, uz tragične ljudske žrtve. S tim u vezi dio čelnica i čelnika EU-a založio se za uspostavu formalnog mehanizma obvezne koordinacije kako se nacionalnim odlukama ne bi kreirali čimbenici privlačenja (*pull factors*) koji imaju političke implikacije na izborne procese u državama članicama EU-a.

Zaključeno je kako će se EV raspravi o migracijama vratiti na jednom od svojih budućih sastanaka.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković istaknuo je da migracije ostaju jedno od ključnih pitanja za sigurnost i dugoročno blagostanje Europe. Naglasio je važnost učinkovite provedbe Pakta o migracijama i azilu, uz korištenje svih raspoloživih instrumenata i osiguravanje odgovarajućih sredstava. Snažna zaštita vanjskih granica EU-a, učinkoviti povrati, pojačana suradnja s trećim zemljama te usklađivanje viznih politika susjednih zemalja s politikom EU-a ključni su elementi zajedničkog europskog odgovora na migracijske izazove. Istaknuo je da Hrvatska, kao država s jednom od najduljih vanjskih granica EU-a, ulaže velike napore u osiguravanje pune operativne spremnosti i sigurnosti schengenskog prostora, uključujući sprječavanje nezakonitih prelazaka granice i suzbijanje krijumčarskih mreža, uz

osiguravanje zaštite onima kojima je ona potrebna. Naglasio je važnost jačanja operativne uloge Frontexa i suradnje s trećim zemljama te potrebu usklađivanja viznih politika svih država zapadnog Balkana s viznom politikom EU-a. Hrvatska je otvorena za razmatranje novih i inovativnih rješenja, pod uvjetom njihove usklađenosti s pravom EU-a i međunarodnim pravom. Pritom je ponovio hrvatsko stajalište da se centri za povratak ne bi trebali uspostavljati u neposrednoj blizini vanjskih granica EU-a, osobito na zapadnom Balkanu, kako ne bi stvarali dodatne migracijske pritiske. Pozdravio je suradnju u području zakonitih migracija, uključujući partnerstva za talente, ali i upozorio na promjene migracijskih pravaca i sve izraženije hibridno korištenje migracijskih pritisaka. Zaključno je istaknuo da zajedničko europsko djelovanje daje jasne rezultate u smanjenju migracijskih pritisaka te da je europsko jedinstvo ključno za daljnje djelovanje.

Bliski istok

Čelnici i čelnice izrazili su duboku zabrinutost zbog sigurnosne situacije i vojne eskalacije na Bliskom istoku te potvrdili predanost da u bliskoj suradnji s regionalnim partnerima intenziviraju diplomatske napore za postizanje mira. Upozorili su kako trenutna situacija prijeti dugotrajnim poremećajima u globalnim opskrbnim lancima (energenti, hrana), što izrazito šteti svjetskom gospodarstvu. U tom kontekstu, oštro su osudili iranske napade na zemlje u regiji, ugrožavanje plovidbe u Hormuškom tjesnacu te kontinuiranu represiju iranskog režima nad vlastitim narodom, uz ponovljeni stav da se Iranu nikada ne smije dopustiti razvoj nuklearnog oružja. Ujedno su pozvali na hitno obustavljanje vojnih akcija hutista u Jemenu i njihovih napada na trgovačke brodove u Crvenom moru, te istaknuli važnost jačanja obrambene pomorske operacije EUNAVFOR ASPIDES.

U odnosu na Gazu i Zapadnu obalu, potvrdili su predanost trajnom miru temeljenom na dvodržavnom rješenju. Izrazili su ozbiljnu zabrinutost zbog razorne humanitarne krize u Gazi, te pozvali Izrael da omogući hitan i nesmetan pristup humanitarnoj pomoći, otvaranje graničnih prijelaza te zaštitu civila i djelatnika UN-a. Pozvali su i na hitnu provedbu Rezolucije 2803 Vijeća sigurnosti UN-a, što podrazumijeva trajno razoružavanje Hamasa i njegovo isključenje iz buduće vlasti, potpuno povlačenje izraelskih snaga te civilnu tranziciju u Gazi, u kojoj će EU aktivno pomagati kroz obnovu i produžetak mandata misija EUBAM Rafah i EUPOL COPPS. Čelnici su pozvali Palestinsku samoupravu na organizaciju izbora početkom 2027. godine, a od Izraela su tražili oslobađanje zadržanih prihoda od carina. Oštro su osudili jednostrane poteze Izraela i ilegalno širenje naselja na Zapadnoj obali (područje E1), u skladu s mišljenjem Međunarodnog suda, kao i nasilje radikalnih doseljenika nad civilima.

Pozdravili su okvirni sporazum Libanona i Izraela iz lipnja 2026. godine te pozvali na potpunu provedbu Rezolucije 1701, povlačenje izraelskih snaga i potpuno razoružavanje Hezbollaha, uz dugoročnu potporu libanonskoj vladi i Oružanim snagama kroz novu Misiju potpore EU-a u Libanonu. U pogledu Sirije, države članice podržale su mirnu i inkluzivnu tranziciju pod sirijskim vodstvom (uz konstituiranje Narodne skupštine), naglašavajući važnost tranzicijske pravde za pomirenje te poštivanje suvereniteta i teritorijalnog integriteta zemlje.